

מקורות פרשיות תזריע מצורע תשפ"ה לשון הטוב כנגד לשון הרע

מלבי"ם: כשתדקדק תמצא שעל הדברים היוצאים מגזירת ה', לא ייאמר לשון 'נתינה'. רק אם הם לטוב או לתכלית טובה, כמו 'זה' נתן קולות וברד' [שהם לתכלית טובה].

ב: אדם כי יהיה בעור בשרו ... ואיש או אשה כי יהיה בעור בשרם... והבגד כי יהיה בו נגע צרעת.

רש"י: בשורה היא להם שהנגעים באים עליהם. לפי שהטמינו אמוריים מטמוניות של זהב בקירות בתיהם כל ארבעים שנה שהיו ישראל במדבר, ועל ידי הנגע נותן הבית ומוצאן.

ליקוטי שיחות לב/93: השייכות המיוחדת של 'אמוריים' לכאן, מובנת מהמפורש בקרא דלעיל, שהכתוב מפרט את האמורי בתור יוצא מן הכלל דשבעה אומות. בהכח הארץ כברית בין הבתרים נאמר לאברהם: 'ודור רביעי ישוב הנה כי לא שלם עון האמורי עד הנה', היינו שקביעות זמן השיבה לארץ, תלויה בשלם עון האמורי. ומכיון שבזמן יציאת מצרים, כבר היה דור רביעי בישראל מאז שיצאו מהארץ, ידעו האמוריים [כבירור] שעוונם נשלם והגיע זמנם להיות משתלחים מארצם ...

שם/97: בפירוש רש"י ישנם פירושים נפלאים על דרך הרמז והסוד, וכך בשינוי זה בין 'כנעניים' ל'אמוריים': רבינו הזקן כותב 'שאמורי לשון אמירה ודיבור ... וברוב דברים לא יחדל פשע', אמנם דווקא בבתי האמוריים נמצאו מטמוניות של זהב, כי תכלית הכוונה בענין הנגעים אינה רק לבטל ולשלול שיחת הרשעים, אלא להפוך את כח הדיבור מאמורי רלעומת זה לאמירה ודיבור של קדושה, 'אשר לקחתי מיד האמורי', שעל ידי אמירות ודיבורים טובים מגלים המטמוניות כנפש.

ספר המאמרים תרנ"ט: הדיבור מוסיף אור ברגש האהבה וכשמדבר בה, מאיר בו אור האהבה ביותר ומתפעל כנפשו באהבה וחובה לדבר ההוא. כמו כן במידת הגבורה והכעס ... לכן אמרו סגולה לשיכוך מידת הכעס, שלא לדבר בענין ההוא, מפני שעל ידי הדיבור, מתווסף התפעלות הכעס ביותר.

1. כבא בתרא קסד,ב: אמר רב עמרם אמר רב: שלש עבירות אין אדם ניצול מהן בכל יום: הרהור עבירה, ועיון תפלה, ולשון הרע. לשון הרע סלקא דעתך? אלא אבך לשון הרע (רשב"ם: שרומז לפגם אצל חברו, כגון שאומר אצל ההוא בוערת אש כל היום ומכשלים בשר ודגים, ורומז שיש לו הרבה ואינו נותן לאחרים). אמר רב יהודה אמר רב: רוב בני אדם חשודים בגזל (למנוע מחברו מה שמגיע לו במשא ומתן), מיעוט בני אדם חשודים בעריות, וכולם חשודים בלשון הרע.

חידושי אגרות מהרש"א: משמעות הלשון דאי אפשר להינצל מג' עבירות אלו [ולולי עבודה פנימית של התעלות והתקדשות].

מאור עיניים ריש חוקת: הצדיק הגמור שאין רע בקרבו אין רואה שום רע על שום אדם, אך מי שרואה שום רע בחברו - הוא כמו שמסתכל במראה, שאם פניו מטונפין רואה גם כן במראה כך.

תוכן מליקוטי שיחות י'25 ואילך: 'על כל פשעים תכסה אהבה' ו'כל הנגעים אדם רואה חוץ מנגעי עצמו'. לכן הדרך להביא את האדם לידיעת חסרונותיו, הוא על ידי שמזמינים אותו לראותם בזולתו ובעת שהוא 'רואה' פחיתות חברו - שמרגיש לא רק את הצורך לתקן הטעון תיקון, אלא את עצם הרע של חברו - הרי זה מעיד שפניו מטונפים ויבוא להכרה שהחסרונות שראה הם באמת חסרונותיו שלו. וזהו אשר 'כל הנגעים שהאדם רואה בחוץ - הם תוצאה מנגעי עצמו'.

2. זוהר תזריע מו,ב: כמה שנענש אדם בגלל לשון הרע, כך נענש בגלל מילה טובה שבאה לידו ולא אמר. בגלל שפגם את כוח הדיבור שנתקן לדבר למעלה ולדבר למטה וכולו בקדושה.

3. ויקרא יג,מה: בגדיו יהיו פרמים וראשו יהיה פרוע ועל שפם יעטה וטמא טמא יקרא - רש"י: 'בגדיו יהיו פרומים' - קרועים, 'וראשו יהיה פרוע' - מגודל פרע, 'ועל שפם יעטה' - כאבל. 'וטמא טמא יקרא' - משמיע שהוא טמא ויפרשו ממנו.

ערכין טו,ב: 'מות וחיים ביד לשון' וכי יש יד ללשון? אלא מה יד ממיתה - אף לשון ממיתה. אי מה יד אינה ממיתה אלא בסמוך לה, אף לשון אינה ממיתה אלא בסמוך לה? תלמוד לומר: חץ שחוט לשונם. אי מה חץ עד ארבעים וחמשים אמה, אף לשון [אינה פוגעת אלא] עד ארבעים וחמשים אמה? תלמוד לומר: שתו בשמים פיהם ולשונם תהלך בארץ.

4. יד,לו: כי תבאו אל ארץ כנען אשר אני נותן לכם לאחוז, ונתתי נגע צרעת בבית ארץ אחזתכם.